

Faltisz Alexandra – LÉLEGZET (2020, Budapest)

Gondolatok L. Ritók Nóra kiállítása elé

Remélem, Nóri nem haragszik meg rám, mikor felolvasom azt a pár szót, ami a kiállítás megnyitása kapcsán írt nekem:

„Nem írták rá a meghívóra, de azt a címet adtam neki, hogy Lélegzet.

Azt hiszem ez kifejezi, miért rajzolok...

Néha fellélegzek tőle, néha meg sóhajtok vele, De az is csak lélegzet...nem? Vegyes lesz biztosan... sóhaj is, meg lélegzet is.”

A szót nem írták rá a meghívóra, hiszen a lélegzetvételen nem kell gondolkoznunk. Az csak megtörténik, könnyeden, mert magától értetődik.

Mint ahogy az, hogy valaki rajzolni fog egy életen át, szintén nem gondolkodás kérdése, nem is heroikus nagy elhatározás, egyszerűen ez is megtörténik... ezzel a belülről feszítő, magától értetődő biztos tudással születni kell.

A sóhaj...? Nos, az már nehezebb, fajsúlyosabb kérdés.

Egy apró személyes dolgot szeretnék elmesélni.

Sokáig dacosan úgy gondoltam, nincs női vagy férfi művészet. Éppen ezért dühös voltam, ha női alkotónak tituláltak. Zavart ez a fajta címkével ellátott megkülönböztetés. (Bár tudjuk, hogy a hölgyek intuíciói erősebbek a férfiakénál, a természet gondoskodott róla, hogy így legyen, akkor is és mégiscsak ez diszkrimináció, nem...?) De fordult a világ, ma már ezt a fajta megkülönböztetést – ha van –, büszkén vállalom mindannyiunk nevében. Be kell látnom, bizony, van valami meghatározhatatlan finom rezdülés, amit csak egy asszony szeme, szenzibilitása képes érezni, láttatni. A mindennapok sokszínűségét, mint a szeizmográf – mi máshogy érzékeljük. Hiszen ez így természetes, mint a levegővétel...

A most itt látható alkotások tehát természetesen ugyanígy Nóri nőiességéből, asszonyi mivoltából IS fakadnak. Egy nő empatisz képességéből, néha pedig a gyeplőt erősen tartó, okos tanító mindenre figyelmező tekintetéből.

Éppen ezért készítenek ezek a művek arra, hogy lassítsunk egy kicsit. Álljunk meg előttük és adjuk meg magunknak azt a luxust, hogy csak gyönyörködünk, elmélkedünk. Hagyjuk, hadd meséljenek nekünk a képek. Könnyedségükkel, finom tónusaikkal, bravúros technikai megoldásokkal, de elsősorban mondanivalójukkal.

Mert jó megállni az alkotások előtt és szépen „belebújni a képekbe”. A témaválasztások okán muszáj nekünk is figyelni a légzésünkre, egyfajta meditatív állapotba ringatni magunkat. Hagyni, hadd áramoljanak a gondolat-hullámok, érzelmi töltetek, mert így csak belső terünkre, a belső szakrális térre koncentrálnunk. És lassan minden olyan magától értetődővé válik. Elcsendesedünk.

A képek láttán szavak jutnak eszembe. Szavak, amik önmagukban üresen koppannak.

Árnyék – hit

Ember – asszony

Kozmosz – mikrokozmosz

Minden egyes szó azonban mély tartalmakat rejt, mögöttük egész gondolatsorok húzódnak meg.

Hirtelen előtörő intuíciók, ha úgy tetszik, akár zenei asszociációk.

Így a koppanó szavak máris élettel telivé, a gondolatok képekké válnak.

Azonban a művész gondolataiban ezelőtt még jó ideig érlelődnek, emésztődnek, mígnem ezek a finomhangolások esszenciává nem válnak a papíron. Valahonnan nagyon messziről jönnek és mélyre nyúlnak a gyökerei... Valami ősi hitvilág felé nyújtóznak azok a gyökerek, abból táplálkoznak. Az érhálózatokban futó, zsigerekben rejlő tudás ez: biztonságot nyújtó, fészekteremtő – nagyon kerek világ.

Olyanok, mint réges régi mesék, amiket öröktől fogva tudtunk mindannyian, amiket a tüzek körül dűnnyögve meséltek a bölcsék. Nóri alkotásaink könnyed eleganciával lényegül át minden hétköznapi dolog ilyen organikus költészetté.

EZ az asszonyok egyedüli kiváltsága. A szilárd alapokon álló belső katedrális. Az az ősi tudás, amit teljes bizonyossággal tudja, hogy ezeknek az elemi dolgoknak, a tűznek, a fénynek, a színeknek, minden korty levegőnek milyen ereje van. Gyógyító, építő, tanító ereje.

Ritók Nóra ezt a tudást igyekszik átadni.

És sóhajt egy nagyot. Mélyről jövőt. Mert bizony túl sokat lát, hordozza a terhet sokak helyett és bizony sokszor van szükség a lelket gyógyító erőre.

Tanítványai ugyanígy, az ujjukban, tenyerükben hordozzák a tüzet, mint ő maga. Alkotói energiáik élettel töltik meg a papírlapokat. A színek magukba zárják a FÉNY-t, hogy aztán valahol legbelül, bennük és bennünk felragyogjanak Csillagrendszerek.

Fundamentumokat találunk a minket körülölelő világban. Rendezi emberi viszonyainkat, mint egy szép koreográfia.

Végül felmerül a kérdés: hogy függ össze ez a két személyiség?

Hogyan lesz egy egésszé az a kétfelé szakadt világ?

A válasz ilyen egyszerű: ez egy fajta emberbe vetett HIT. Az alkotó hite az emberségben, a dolgok magától értetődő mivoltában, a világ eleve elrendeltetett törvényszerűségeiben. Hogy az EMBER igenis esendő, jó és rossz, csúf és gyönyörű – amíg világ a világ.

Éppen ezért remélem, mindenki megtalálja a fölénk feszülő éjszakai csillag-kupolát, a térkép hálózatokat deszkák hajlott hátán, a szelek borzolta faágak finom szövődékét, a titkokat rejtő kapukat.

Azt, hogy mindezt magunkban hordozzuk, mi magunk vagyunk az univerzum.

Vajon a hegyeket mozgató, erős asszonyból és a lét múlandóságáról, szépségéről merengő, költővé váló művészből hogyan válik egy egész?

Hát, ugyanúgy, ahogy a levegővétel és a sóhaj. Mert az is csak lélegzet...nem?